

DOLENJSKI LIST

Glasi Socialistične zveze delovnega ljudstva

Letnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 27 (330)

Leto VII,

NOVO MESTO, 8. JULIA 1956

Urejuje uredniški odbor
In uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33
Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska: Casopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

S PROSLAVE USTANOVITVE I. BRIGADE VDV

Partizansko srečanje na Rojah

Zaključne svečanosti I. brigade VDV se je na Mirni udeležil tudi predsednik Ljudske skupščine tovariš Miha Marinko

Pot petih patrol I. brigade Vojske državne varnosti se je v nedeljo 1. julija jutraj zaključila na Mirni, kjer je bila glavna slovesnost. Šest do sedem tisoč ljudi iz vseh krajev Dolenjske in Slovenije se je udeležilo tega lepega partizanskega srečanja. Prisel je tudi predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, predsednik Zveze borcev Slovenije Ivan Maček - Matija, sekretar Izvršnega sveta LRS Niko Silih, generala Nikola Karanović in Bojan Polak - Stjenka, narodni heroj Franc Stadler - Pepi, sekretar okr. komiteja Novo mesto Jože Borštnar, predsednik ObLO Mirna Ludvik Golob in drugi. Zaključno svečanstvo na Rojah nad Mirno je naše ljudstvo še enkrat znova potrdilo, da ljubi in spoštuje tovariške, ki so v enotah Varnostno obveščevalne službe in Vojske državne varnosti izvrševali najzaupnejše naloge v borbi proti sovražnikom naše vseljudske revolucije.

Vsa v cvetju, šopkih, vencih in slavolikih je dolenjska Mirna v nedeljo jutraj pozdravila številne stare borce, podoficirje in oficirje petih bataljонов I. brigade VDV ter vse, ki so prišli iz vseh krajev Slovenije k temu lepemu partizanskemu srečanju. Posebno priščen je bil pogled na jaso in gozdiček na Rojah, kamor je vabila dolga vrsta zastav čez celo pobočje za partizanskim spomenikom. Že od zgodnjih jutranjih ur je odmevala po Mirni pesem harmonikarjev in godb, stari znanci pa so se srečevali in objemali. Borci petih patrol, ki so pred tem prehodili in prevzili dolžnost del Primorske, Brkini, Notranjske, Kočevske, Spodnjega Posavja in Dolenjske, so morali kar naprej pripovedovati, s kakšno nedopovedljivo ljubeznijo jih je povsod sprejemalo ljudstvo, jih pogostilo in jih marsikje enostavno ni hotelo pustiti naprej. V krajih ob Kolpi in drugje so ljudje ginjele povedali partizanom: »Nobenega več ni k nam, tovariši, pridite še med nas!« Ta »pridite še, obiščite nas večkrat!« je pogostokrat zapisan v dnevnih patrol, še večkrat pa v stoterih in tisočih pogovorih borcev in oficirjev, ki so s patrolami obiskali številne dolenjske, kočevske in primorske vase in kraje, prizorišča nekdanjih borb in sodelovanja naših ljudi s svojo ljudsko vojsko.

Kmalu po osmi uri je komandant vseh patrol Jože Stok-Korotan sprejel na mirnem trgu raport komandirjev patrol 5 bataljонов, nato pa je sam raportiral nekdanjemu načelniku štaba I. brigade VDV podpolkovniku Ladu Kogoju. Po raportu je I. brigada s preživeli borci odkorakala na Roje, za njo pa je tja odšla tudi več tisočglava množica in kočevska godba. Na hričku so priredili izjemno lepo okrasilo veliko tribuno z državni in partizanskimi zastavami, pred katero so postavili borci brigade.

Ob 9.30 je podpolkovnik Ladu Kogoj raportiral predsedniku Ljudske skupščine LRS tovarišu Mihi Marinku, ki ga je zbrana množica, kakor ostale došle goste, toplo in priščno pozdravila. Po pozdravu brigade je tovariš Marinko odšel na častno tribuno, nakar je slovesnost začel Marko Kranjc v imenu pripravljalnega odbora zboru I. brigade VDV. Pozdravil je visoke goste, preživle partizane I. brigade in zbrano ljudstvo, za njim pa je izrekel tople pozdravne besede mirne občine — se njen predsednik Ludvik Golob.

Pomočnik komisarja I. brigade Janez Japel je zatem v daljšem govoru opisal nastanek in rast VOS in VDV, uspehe enot vojske državne varnosti, delo njenih pripadnikov in naloge, ki so jih borci čet in bataljонов I. brigade izvrševali tako predami in zvesto, saj je naše vodstvo prav tem enotam tolikokrat zaupalo uresničitev najzaupnejših nalog.

Mirniški pionirji so nato poklonili gostom lepe šopke, godba LM iz Ljubljane pa je za-

Mirne, kar ne morejo pozabiti prisrčnih, nadvse toplih sprejemov in srečanj, ki so jih doživeli v treh, štirih dnevih. Začelo se je že v Brežicah, kjer jih je ob slovesu in prevzemu zastave pozdravilo nad tisoč ljudi. V Cerkljah, Suti, Črnci vasi, na Ostrcu, v Kostanjevici, kjer se je zbralo na partizanski miting blizu 300 ljudi, povsod po letski dolini in v podgorjskih vaseh so slišali:

»Ostanite še, fantje, med nami! Pridite v zidnico, počakajte, da spečem še kokos in da prinese oče tistega od zida!« Težko se je bilo trgati od do- brih, zavednih partizanskih ljudi po Dolenjskem, ko je ura ne- usmiljeno priganjala patrole na- prepaj. Koliko pogovorov, koliko toplih, nepozabnih srečanj!

Tako nas še v partizanih ni- so sprejemali, kakor zdaj, ko obiskujemo stare znance! so govorili vedevejec v patrolah po Notranjskem in Kočevskem in ugotovili:

»Kakšna zavednost, kakšna pristnost čustev in toplina, kako

bataljona. »Povsod!« so povedali, in rekli: »Z besedo ne moreš povedati, kako naši ljudje čutijo vso to našo bližnjo preteklost, to je treba doživeti, iti med nje, biti z njimi, pa spoznaš, koliko je bila vredna naša osvobodilna borba!«. Prav to pa so doživljali borci patrol tudi v vseh primorskih vaseh, povsod po Notranjskem in Kočevskem.

Marmor v Topliškem parku

V soboto popoldne so se pa- trole prvič zbrale v Dol. Topli- cah. Pozdravili so jih prebivalci topliške doline, predstavniki oblasti in organizacij, gostje iz zdravilišča in pionirji, ki so pri- peli vsakemu iz patrole lep šop- pek na prvi okrašeni z mnogimi odlikovanji. Govoril je to- variš Rado Taufer za Zvezo bor- cev našega okraja in general Bojan Polak-Stjenka v imenu brigade, ki je nato odkril v to- pliškem parku tudi spomin na ustanovitve I. brigade — spo- minski kamen iz adleškega marmorja.

Prisrčen sprejem v Novem mestu

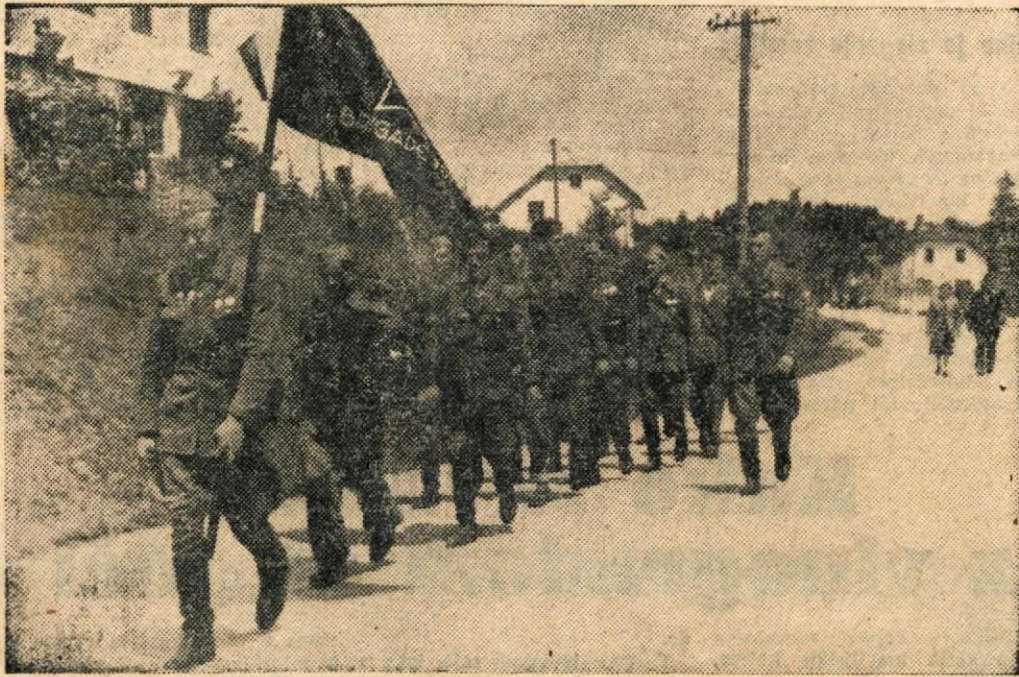
Novomeščani so borce petih patrol pozdravili v soboto po- popoldne kmalu po 16. uri. Spre- jema so se udeležili predstavi- telji ljudske oblasti in organiza- cij, mnogi meščani in pionirji z zastavicami. Jože Stok-Korotan je raportiral narodnemu heroju Jožetu Borštnarju, ki je spre- jel nato tudi raporte koman- dantov posameznih patrol ob navdušenem pliskanju zbrane množice. Tovariš Borštnar je zatem pozdravil zbrane borce, podoficirje in oficirje I. brigade VDV ter jim čestlivo zmagam v letih NOV. Pionirji osnovne šole sta pozdravili patrole v imenu vseh dolenjskih pionir- jev, komandantu Korotanu pa sta izročili velik šopek rdečih tovarištev.

Ob pliskanju in vzdikanju zbranih patrol nato korota- kale mimo tribune skozi Novo mesto, kjer so se pred spomin- siko vožo herojev in padlih bor- cev poklonili spomenu padlih tovarištev.

Prav tako prisrčno pa so po- zdravili patrole I. brigade VDV tudi v Črnomlju, Kočevju, Mo- kronogu, v Trebnjem in povsod drugje, kjer so priredili prebi- valci borcev I. brigade VDV prisrčne sprejeme.

Franc Kerln, novi predsednik občine Kostanjevica-Podbočje

Na svoji zadnji seji je občinski ljudski odbor Kostanjevica-Podbočje sprejel ostavko dose- danjega predsednika Emila Vukoviča in na isti seji izvolil na to mesto Franca Kerlna, do- sedanjega podpredsednika Ob- LO.

»Hej brigade hitite!...« je odmevala pesem borcev in oficirjev patrol I. brigade Vojske državne varnosti ob preteklega četrtka do nedelje po dolenjskih krajih. Na sliki: patrola I. bataljona I. brigade VDV koraka pod vodstvom komandanta rez. kapetana I. klase Lada Lapanje čez Mali Slatnik. (Foto: Fototehnika, Novo mesto.)

Dober začetek fluorografiranja v občini Žužemberk

V torek 26. junija se je začelo na Dvoru v občini Žužemberk le- tošnje najboljše zdravstveno delo našega okraja — množično fluorografiranje pljuč (fluorografi- ranje) vsa nad 15 let starega prebivalstva. Prve tri dni je bil odziv na fluorografiranje v žužem- berški občini naravnost vzoren in 100-odstoten. Ena sama ženska na Lipovcu je imela pomisleke in se

doslej, ko to pišemo, še ni udeleži- la slikanja pljuč. Napočiti se bo morala seveda do zdravniške eki- pe, čeprav jo je prej imela doma. Krajevni odbori so skupno z ob- činskimi odbori in aktivisti Rde- čega križa dobro pripravili orga- nizacijo fluorografiranja. Marsikje so stare ljudi prinesli in pripeljal- i z vozovi, samo da ni nihče manj- kal. Vsi, ki so pripravljali to zdravstveno akcijo, zlasti še kra- jevni zdravnik dr. Debeljak v Žu- žemberku, ki je na mnogih pred- davanjih in obiskih po vaseh razlagal ljudem pomen fluorogra- firanja, zaslužijo pohvalo za do- slej opravljeno delo.

Kakor smo že poročali, bo pri- sprejal okrajni ljudski odbor za fluorografiranje prebivalstva v 8 občinah našega okraja 2 milijona dinarjev. Zares bi bila neodpustna

škoda, če zaradi malomarnosti po- sameznikov akcija ne bi stoodstot- no uspela. Vsi krajevni odbori in štabi za fluorografiranje naj zato še naprej opozarjajo prebivalce svojih okolišev na dan pregleda, da ne bo nihče neopravičeno manj- kal pri tem pomembnem delu. Vse filme bodo razvili na Gorniku, o uspehu akcije pa bodo obvestili Protituberkulozni dispanzer v No- vem mestu, ki bo po zaključnem fluorografiranju obvestil vse tise, ki morda boleha na tuberkulozi, pa zato niso doslej vedeli. Opozar- jamo tudi na nedavno republiko- odredbo o obveznem brezplačnem zdravljenju vseh tuberkuloznih bolnikov, kakor na odkod našega okrajnega ljudskega odbora, po katerem je vsak nad 15 let star prebivalec 8 dolenjskih občin dol- žan, da se obvezno udeležijo fluoro- grafiranja. Izpolnimo našo dolž- nost povsod stoodstotno!

Priznanje zaslužnim gasilcem in metliški godbi

Ob razvitu nove zastave pro- stovoljnega gasilskega društva Metlika, je podpredsednik re- publiške gasilske zveze Srečko Dimic posebej pohvalil mestno godbo na pihalah iz Metlike, ki je ves čas sodelovala z gasil- skim društvom. V znak prizna- nja je dirigentu Silvu Miheliču izročil diplomu.

Tudi najbolj zaslužni gasilci iz metliške občine so na sloves- nosti prejeli odlikovanja. Ignac Štupar iz Metlike je prejel zve- zno gasilsko odlikovanje II. stopnje, Anton Petarič iz Dra- šič republiko odlikovanje II.

stopnje; enako odlikovanje so še prejeli Anton Stipančič, Metlika; Stane Prusnič, Otok; Franc Kri- žan, Otok in Jože Skof, Metli- ka. Republiko odlikovanje III. stopnje pa so prejeli Jože Si- monič, Dobravice; Slavko Be- zek, Metlika; Jože Perkovič, Jamko Bračička, Jože Stipan, An- ton Pavličič in Jamko Krašovec, vsi iz Metlike.

Stoletnica rojstva Nikole Tesle

Prihodni teden bo poteklo 100 let od rojstva svetovnoznanege po- membega znanstvenika in iznaj- ditelja srbskega porekla Nikole Tesle, hkrati pa 13 let od njegove smrti. Nikola Tesla je bil največji izumitelj na področju elektrotehni- ke in fizike. Povsod po državi bo- do slovesno proslavili 100-letnico njegovega rojstva. Prva slovesna proslava bo od 10. do 12. julija v Beogradu pod pokroviteljstvom predsednika republike maršala Tita. V Sloveniji bo republiška reprezentativna proslava jeseni v Ljubljani, prav pa bi bilo, da bi tudi Novo mesto in ostali večji do- lenjski kraji jeseni počastili živ- lensko delo velikega učenjaka v okviru prireditve ljudskih univerz in organizacij Ljudske tehnike.

Dogovorjene cene za odkup gozdnih sadežev

S posredovanjem trgovinskih zbornic so se odkupovalci gozdnih sadežev dogovorili o enot- nih najvišjih cenah na območju naše republike. Te cene so: ma- line gozdne 90 din/kg, plantazne pa 100 din/kg. Industrijske bo- rovnice 25 din/kg, borovnice iz- vozne kvalitete pa 55 din/kg. To so odkupne cene za nabiralece.

Domači fotoaparati

Vojna industrija si prizadeva, da bi dala na trg čimveč izdelkov za široko potrošnjo. Tako pripravljajo »Zrak« proizvodno foto- aparatov »Zrak 1« in »Zrak 2«, ki bodo lahko uporabljali »leica« film. To bodo prvi, v naši državi izdelani fotoaparati.

USTANOVljena JE GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA

Doslej najboljši letni občni zbor Okrajne združne zveze

Razmeroma dobrim občinam zborom kmetijskih zadrug novo- meškega okraja je 26. junija sledil občni zbor Okrajne združne zveze. Udeležba na zboru (udeležili se ga je od 102 izvoljenih delegatov 87), poročila, razprava in zaključki dokazu- jejo, da postaja kmetijsko združništvo glavni činitelj v raz- vijanju kmetijske proizvodnje in oblikovalec ter usmerjevalec novih, naprednejših oblik družbenega dela in odnosov na vasi.

Ker bodo poročila z občnega zbora vsaj v glavnem objavljena v prihodnji številki »Dolenj- skega kmetovalca«, navajamo danes samo potek razprave in zaključke zbora. Naj omenimo pri tem, da so delegati izbrana poročila o dosedanjem delu in bodočih nalogah z odobravanjem sprejeli dosedanjega in jih po- sprejeli in jih potrdili, kot tudi delo dosedanjega upravnega od- bora OZZ.

Melioracije in mlini

Razpravo o zelo važnem vpra- šanju, to je o potrebi melioracij travnikov in o regulaciji potok- ov je prišel delegat KZ Velika Loka tov. Lavriha. Vsi travniki ob Temenici so zamočvirjeni, zato je pridelek krme slab, ka- kovost krme pa še slabša. Poleg tega delajo še povodnji veliko škodo. Brez boljše krme pa ne bo donosnejše živinoreje, zato je treba ta problem načeti in se lotiti melioracij.

To ni vprašanje samo ob Te- menici, pač pa ob vseh potokih in potočih v okraju. Gre za stotine hektarov zemlje, ki da- je malo in slabo kvaliteto. Za- močvirjeni travniki pomenijo poleg tega še drugo izgubo v živinoreji: so leglo živinske bo- lezni — metljavosti. Dr. Gošler, šef novomeške postaje za umet- no osemenjevanje krav, je v razpravi to stvar prikazal v šte- vilkah. Samo v novomeški klav- nici je bilo zaradi metljavosti živine, ki je prišla v zakol, za 6 milijonov din škoda! Za toli- ko je šlo mesa v nič samo v letih klavnic, ker je živina bo- lehala na metljavosti.

V zvezi z melioracijo travni- kov in regulacijo voda se po- stavlja vprašanje številnih mli- nov in mlinčkov ob teh vodah. Teh je na stotine; s svojimi la- zovi dvigajo raven podtalne vo- de, ki bi se samo z njihovo od- stranitvijo lahko znatno znižala. Tu je bistvo regulacije in me-

loracije. Vsi ti mlini so zaseb- ni zelo na gosto. Za njihov ob- stoj, vsaj v takem številu, pa- ni nobenih gospodarskih razlo- gov, saj so neekonomični in služijo samo posameznim za- sebnikom, malokje pa širši okoli- šici. Da je v njih najbolj udoma- čeno oduševstvo pri mlinskih uslugah posameznikom, vedo strokovnjaki žal zelo dobro.

Tako povezujejo melioracije in regulacije hkrati vprašanje uspešnega zatiranja metljavosti pri živini, vprašanje odstrani- tev številnih neekonomičnih mlinov in vprašanje gradnje sodobnih mlinov na zadržni osnovi. Zamisel zadržnega mli- na je živa v večih krajih, med drugim v Žužemberku in Dra- gatušu. Zadržniški o potrebi takih mlinov velikokrat razpravlja- jo. Zadržna oblika je tudi naj- bolj primerna za melioracije. Potrebno je ustanoviti vodne skupnosti, ki naj bi prevzele te naloge.

Nekaliv semenski krompir...

Delegat KZ Straža tovariš Rajer je pohvalil dobro in iz-

črpana poročila. Meni pa je, da semenska služba pri nas ne te- če v redu. To je podprl s tem, da je KZ Straža nabavila va- gon semenskega krompirja po dokaj visoki ceni. Ta »semen- ski« krompir so kmetovalci ku- pilili in posadili, med drugim tudi on sam. Toda krompir ni vzklil. Jasno je, da je to poleg materialne tudi moralna škoda, s katero je prizadel ugled za- druge in semenska služba sploh.

Delegat straske KZ Franc AS je povedal nekaj ostrih na račun nesposobnih kmetijskih tehni- kov, ki da so baje tega krivi. Razprava o tem pa je poka- zala, da je takšna obsodba celot- ne semenske službe in kmetij- skih strokovnjakov prisrbrska in neobjektivna. Krivda za ha- kup tega krompirja pada iz- ključno na uslužbenca KZ Stra- ža in Toplice, kjer so nabavili tudi tak semenski krompir, za- nakup pa sta gotovo vedela tudi oba upravna odbora. Ti dve kmetijski zadruzi sta namreč kupili semenski krompir mimo semenske službe in Zadržnega trgovskega podjetja, ki je po- oblaščen za promet s semen- skim blagom. Krompir je s

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREME

ZA ČAS OD 6. DO 15. JULIA V drugi polovici tekočega tedna in v začetku prihodnjega tedna nehalno s pogostimi, kratko- trajnimi padavinami in nevihtami. Od srede prihodnjega ted- na dalje približno 4 dni jasno in vroče poletno vreme. Sredi julija kratkotrajne, toda močne nevihtne padavine in ohladi- telje.

(Napoved priredil V. M.)

USTANOVLJENA JE GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Plujskega polja, čeprav imamo mnogo blizu dovolj dobrega in v naših razmerah preizkušene, ga semenskega blaga. Tu se je očividno masovno pretirano varčevanje in precejevanje lastne sposobnosti posameznih uslužbencev za taka opravila. Upravna odbora in uslužbeni zadržki morajo imeti toliko zavesti, da povedo zadržkom resnico, kako je bilo s tem krompirjem.

Nujno je zlaganje zemljišč

Ko so delegati razpravljali, kako bi organizirali tudi proizvodnjo s pomočjo strojev in agrotehničnih ukrepov, je spet prišla na dan stara rana dolenjskega kmetijstva: razdrobljenost zemlje in parcel. Delegat KZ Vinica Kalčević je menil, da bi bilo treba pri nas to stvar urediti z zakonom, ker na prostovoljni osnovi in medsebojnem dogovoru lastnikov parcel ne bo šlo tako hitro, čeprav večina kmetovalcev priznava, da je razdrobljenost parcel velika

ovira za večjo in cenejšo kmetijsko proizvodnjo. Zastopnik Glavne zadrugne zveze in član Izvršnega sveta LRS tovariš Ingolič je povedal, da je zlaganje parcel za moderno obdelovanje zemlje nujna stvar, ki pa jo je treba izvesti na osnovi dogovora lastnikov zemlje. Zlaganje parcel v tem smislu je treba samo pozdraviti, kakšni ukrepi v tej smeri pa niso predvideni. Tudi to je ena izmed nalog kmetijskih zadrug. Poudaril je še, da zasebna lastnina zemlje ni ovira za socializacijo vasi.

Vsekakor je zlaganje zemljišč pri nas zelo resno vprašanje, ki se ga je treba čimprej lotiti, kajti brez tega so lahko še tako veliki napori za dvig in pocenitev kmetijske proizvodnje samo polovični.

Ostala zadruga vprašanja

Umetno osemenjevanje krav se je v okraju zelo razširilo. Lani je bilo pri 1.648 gospodarstvih umetno osemenjenih 2.219 krav. To je največ, kar je možno, dokler ne bo dograjena in opremljena postaja za umetno

osemenjevanje krav v Novem mestu. V tako skromnih pogojih, v kakršnih dela služba umetnega osemenjevanja v okraju, so bili doseženi nadpovprečni uspehi. S tem načinom osemenjevanja krav najbolj uspešno zatiramo nalezljive bolezni in najbolj izkoristimo dobre plemenjake. Dograditev postaje v Novem mestu je zato nujna.

Jože Pelko iz Dolenjskih Toplic je poudaril, da bodo morali vprašanje umetnega osemenjevanja krav resneje vzeti v roke živinorejci odbori. Prav tako je njihova naloga skrb za izboljšanje krmne baze. V Toplicah nameravajo preorati okoli 50 ha stelnikov, ki malo donosajo. Preravnali so, da bo preorana površina dajala letno 3.800.000 din dohodka. Prav tako je treba čimprej rešiti vprašanje planinskih pašnikov za mlado živino.

Zadruga dajejo posameznim zadrugom velike vsote denarja vnaprej na račun raznih odkupov za dolgo dobo. Ob koncu leta so znašali taki predvzemi v okraju kar 32 milijonov,

je povedal direktor zadrugne hranilnice in posojilnice tovariš Padovan. Na drugi strani pa se dogaja, da zadruga ne izplačujejo sproti odkupljene količine pridelkov. Eno in drugo ni pravilno in kaže, da je potrebno izboljšati hranilno kreditno službo pri zadrugah.

Po končani razpravi, ki je zajela še veliko drugih vprašanj, so delegati potrdili poročilo in dosedanje delo OZZ ter sprejeli poročila za tekoče leto in izvolili nov upravni in nadzorni odbor, predsednika občnega zbora ter častno razsodišče. Za predsednika upravnega odbora OZZ je bil ponovno izvoljen Viktor Zupančič, za podpredsednika Tone Pir in za tajnika Stane Somrak. Za predsednika občnega zbora je bil izvoljen Ljubo Hutar.

Ustanovitev okrajne gospodarske poslovne zveze za uresničitev nadaljnjih nalog zadrugništva

Takoj po zaključku občnega zbora okrajne zadrugne zveze je bil ustanovljen občni zbor Okrajne gospodarske poslovne zveze, za katere ustanovitev so imeli delegati posebna pooblastila svojih zadrug. V gospodarsko poslovno zvezo se bodo tako vključila vsa zadruga podjela; prevzela bo tudi vse blagovni promet kmetijskih zadrug. Podroben načrt poslovanja gospodarske poslovne zveze bo prilagojen okrajnim razmeram. V proučevanju je tudi načrt za ustanovitev kmet. proiz. poslovnih zvez, ki jih bo v okraju verjetno več. Te bodo ustanovljene pozneje. Delegati so tudi pooblastili novi upravni odbor OZZ, da se sme zadožiti za gradnjo vinske kleti v Meliški do 160 milijonov in za gradnjo upravne poslopja v Novem mestu do 6 milijonov din.

Neglede na to, da poskrbimo, da — ko bomo zatirali peronospero, zlasti v mesecu juliju — dodamo škroplivu še zgoraj navedena sredstva za uničevanje groznega sušaka, tega velikega sovražnika naše trte, kateremu posvečamo tako malo pažnje.

Budno moramo paziti tudi na ojid. Ojidi je nevarna bolezen v suhem in toplem vremenu. V taki dobi, ko proti trti okužba po ojidu, bomo bordoški brozgi ali Dithanu dodali še 15 do 20 dkg Cosana na 100 bordoške brozge ali vode, če škroplimo z Dithanom.

S Cosanom se zelo uspešno borimo tudi proti zgoraj navedenemu škodljivcu, to je sušaku, vendar ni tako učinkovit kakor tekoči pripravki ali nikotinsko sredstvo, ki se ga brozgi dda, kakor to določajo navodila.

Pri škropljenju hibridne vrste »Othello« s Cosanom proti ojidu pazimo na to, da uporabljamo tega krovca samo 0,10 gr in da škroplimo v času, ko kaže temperaturo izpod 20 C. Pri večji količini in pri večji temperaturi se kaj rado zgodi, da trte ožemo, ker težko prenaša žveplo.

Cosan je do danes najbolj učinkovito sredstvo proti ojidu in prav dobro sredstvo tudi proti sušaku. Če nimamo pri roki pantakana ali kakšnega drugega nikotinskega sredstva, bomo kratkoročno uporabljali v bolju zoper ojid in zavilja le COSAN.

Poleg škropljenja naj bo nadaljnje delo po toči usmerjeno na pravilno ravnanje s poskodoanimi mladimi.

Če sredi junija ni bila škoda po toči večja, storimo prav, če pustimo trs pri miru. V primeru, da je nam toča odbila in tam kake mladice v listem in nastavlji, storimo najbolje, da jih prirežemo do zdravlega ocesa, s tem trsu pomoremo do enakomerne rasti.

Močne poškodbe na mladju, zlasti v juliju, pa izravnamo tako, da podrežemo vse poskodovalne vrhove do zdravlega dela mladik in poskrbimo za nadaljnje prikrasitve mladik s pomočjo zalistnikov. Jože Likar

Zelo zanimivemu in poučnemu predavanju so žene z veseljem sledile. Žal pa je bila udeležba zelo slaba.

Ra.

Steklenice iz kartona

Tovarna »Zagrebska kartonaža« bo začela proizvajati nekatere nove predmete. Najzanimivejše bodo vsekarotne steklenice iz kartona. Dno in čep bodo imele pločevnate, ostalo bo pa iz sprejanega kartona, ki bo natopljen z umetno maso, odporno proti olju, bencinu, vodi itd. V inozemstvu take steklenice že veliko uporabljajo v najrazličnejših namene. Zagrebska mlekarna se zanima za steklenice, ki bi bile povsem iz kartona; v njih bi razpošljala mleko.

Kot praktično nadaljevanje predavanja bo Okrajni gospodinski center na cikloisti razmislil recepte za sodobna mlečna jedila, ki jih bodo gospodinjice proti majhenkosni odgovornosti lahko dobile.

Zelo zanimivemu in poučnemu predavanju so žene z veseljem sledile. Žal pa je bila udeležba zelo slaba.

Ra.

Steklenice iz kartona

Kdo so ubijalci koristnih ptic?

Tovariš urednik! Že nekajkrat sem bral v Vašem listu članke, v katerih ljudje sprašujejo, kdo pobija ptice pevke na Loki, v Ragovem logu in drugod v okolici mesta. Tudi »Pavilba« je objavil dovtip o novomeških »ciljčih«. Kot član strelske družine »Vinko Paderiš« v Novem mestu menim, da s tem pada senca tudi na organizirane strelce naše družine, zato sem se za zadevo pozanimal in ugotovil tole:

So v mestu brezvestnejši, ki z različnimi puškami in drugimi pripravi streljajo na vse mogoče cilje, zlasti na ptice. V dveh primerih pa sem ugotovil, da so ti »strelci« imeli za cilj celo ljudi. Kleparski vajenec I. F. ki delo v delavnici svojega očeta nasproti hotela »Kandija«, ima zračno puško, s katero je streljal skozi vrata delavnic na mimoidoče ljudi. Tako je nekdo tovariš, ki se je peljal s kolešom v službo, kar na lepem začutila skeleto bolečino v levi nogi. Te naslednje dni, ko se je vračala iz službe, je videla navedenega vajenca I. F., ko je ustrelil v hrbet neko uslužbenko DOZ, ki se je tudi vračala iz službe. Tudi je lele ugovarila, da je bila tudi sama žrtev tega pobalstva.

Res je, da strel iz zračne puške ne more povzročiti obširnejše poškodbe, vendar je treba pomisliti, kaj če bi tak strelcel zadel človeka v oko? Pri tem je vse obredno vredno, da niti oče tega brezvestnega niti pomočnik, ki je z njim v delavnici, ne preprečita njegovega početja, pač pa se je smejele, češ kako »poba« dobro zadene.

Mi strelci, ki gojimo strelski šport in vzgajamo predusodno brebrateltje domovine, če bi bilo potrebno, obojamo vsako drugo početje neodgovornih brezvestnežev, ki s takim ali drugačnim orožjem in pripomočki počenjojo tako, vse obredno vredna dejanja. Prav bi bilo, da bi kdo te ljudi na prepričljiv način poslal, kaj smejo in kaj ne smejo.

Marjan Okroglič

Zatiranje koloradskega hrošča v občini Semič

Na podlagi 1, 2, 3 in 10. točke odredbe o zatiranju koloradskega hrošča (Uradni list FLRJ št. 32/47), 33. in 34. člena Temeljnege zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci (Uradni list FLRJ št. 26/292/54), določil odloka o območjih, ki so okužena s nevarnimi rastlinskimi boleznimi in škodljivci (Uradni list FLRJ št. 37/413/50), 2. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34/371/50), 2. točke 33. in 47. člena statuta občine Semič z dne 21. I. 1956, izdaja svet za kmetijstvo in gozdarstvo Občinskega ljudskega odbora Semič dne 23. VI. 1956

ODREDBO o zatiranju koloradskega hrošča

I. Krompirjeve in paradiznikove nasade je treba v času rasti najmanj enkrat na teden pregledati. Ogled opravijo pridelovalci krompirja in paradiznika, ki so tudi dolžni storiti vse potrebno, da bo koloradski hrošč v vseh svojih razvojnih fazah zatrt, najdena zalega pa uničena.

Pridelovalci so dolžni paziti, da brezopojno uničijo prve hrošče, ko zlezajo iz zemlje.

II. Hrošč in njegova zalega se lahko uničujeta oziroma zatirata mehanično in kemično. Obvezno dvakratno zatiranje (škropljenje ali zapraševanje) je obvezno opraviti:

1. Ce zavzamemo okužbe več kot dvajset odstotkov površin, nasađenih in

2. Ob izbruhu lokalne močne okužbe.

III. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo občine je pooblaščen, da v slučaju dvoma razširjenosti ali razmaha škodljivca odredi skupne preglede ali pa izda tudi posebne ukrepe za zatiranje.

IV. Ce pridelovalci ne izvršijo dolžnosti, navedene v I. točki te odredbe, izvrši škropljenje ali zapraševanje občina na njihov račun.

V. Kdor se ne ravna po določbah te odredbe, bo kaznovan po Temeljnem zakonu o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci (Uradni list št. FLRJ št. 26/292/54).

VI. Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v Dolenjskem listu.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SEMIČ

Številka: 61/1.1949-1 Datum: 23. VI. 1956

Predsednik Občinskega ljudskega odbora: FRANC KAPS, I. r.

Predsednik sveta za kmetijstvo in gozdarstvo: Janez Simonič, I. r.

Kupčija s teleti je zajela 80 telet v skupni živi teži 4.129 kg. 43 telet so kupili pred kontrolo, 17 pa še po kontroli. Teleta je

Kupčija s teleti je zajela 80 telet v skupni živi teži 4.129 kg. 43 telet so kupili pred kontrolo, 17 pa še po kontroli. Teleta je

Kupčija s teleti je zajela 80 telet v skupni živi teži 4.129 kg. 43 telet so kupili pred kontrolo, 17 pa še po kontroli. Teleta je

Kupčija s teleti je zajela 80 telet v skupni živi teži 4.129 kg. 43 telet so kupili pred kontrolo, 17 pa še po kontroli. Teleta je

Kupčija s teleti je zajela 80 telet v skupni živi teži 4.129 kg. 43 telet so kupili pred kontrolo, 17 pa še po kontroli. Teleta je

Boj med starim in novim

V minulem tednu je bila za marsikatero področje zemeljske oble značilna zaostritev boja med starim in novim, med naprednimi in nazadnjaškimi silami.

Na Vzhodu, na Poljskem se v Poznanju počeli strelci. Po večerini bojih, v katero so posegli tudi tanki, jebilo ubitih 48, ranjenih pa okrog 270 ljudi. Kaj je privedlo minuli četrtki do prelivanja krvi na ulicah Poznanja? Poročila jugoslovanskih posebnih dopisnikov in uradni komunikacijski ter izjave so dvignila zavese negotovosti s tega dogodka, ki je odjeknil po vsem svetu. Dogodki so se takole razpleli. Delavci so poslali že pred dnevi svoje predstavnike v Varšavo, da bi sporočili delavske zahteve, ki so se glasile: vrnite nam tisti del davka, ki nam je bil odvzet za časa administrativne vladavine, preskrba z delovnimi oblekami mora biti boljša, sistem plač in nagrad je treba poenostaviti, življenjski standard zboljšati. Prek svoje delegacije so tudi sporočili Varšavi: »Če do četrtka ne dobimo pozitivnega odgovora bomo stavkali.« Odgovor je prinesla delegacija v sredo zvečer. Delavci z njim niso bili zadovoljni. Zato so šli mirno demonstrirati, milica jim tega ni preprečila, kakih deset tisoč ljudi je vzklikalo razna gesla, pelo poljske narodne pesmi. Toda niso vzklikali proti socializmu, zahtevali so le izpolnitev upravičenih delavskih zahtev. Pred poslopjem partijskega komiteja se je množica ustavila. Začelo se je zborovanje. Ko je sekretar komiteja hotel spregovoriti delavcem in njihovim svetojem, ga je skupina fantov napadla. Nato je prišlo tri kamione milicijskih. Napadli so jih, oni so izročili orožje, ker jim je bilo ukazano, da ne smejo streljati. Z njihovimi puškami je nekaj sto demonstrantov napadlo zapor, izpustilo jetnike, temu je sledil napad na poslopje državne varnosti, in šele ko so demonstranti ubili dva miličnika, so začeli streljati nanje. Kaj se je zgodilo kasneje, vemo.

Ce proučimo vse okoliščine, v katerih je prišlo do neredov, moramo ugotoviti, da so nedvomno bili organizirani. Skupina sovražnikov socializma je izkoristila nezadovoljstvo delavcev, da bi vpricho tujece, ki so prišli v Poznanj na mednarodni velesejem, pokazali, češ, vidite, kako neprijetljiva je sedanja poljska vlada. Ponovno moramo poudariti, da delavci niso demonstrirali proti socializmu. To so počele skupine orožarjenih provokatorjev, tako da si sprva utegnili imeti vtis, kakor da so množice demonstrantov na njihovi strani. Toda brž ko so počili prvi strel, so se demonstranti umaknili in jasno se je pokazalo, da gre za politično izzivanje tistih, ki jim je bila deljansko bolj po volji stalinistična Poljska, ker je bila šibkejša kakor sedanja demokratična Poljska, ki se trudi odstraniti temne sence minulosti. Da pri tem niti vodstvo ni izpricalo dovolj odločnosti, pričajo dogodki, ki so privedli do demonstracij. Da so na Poljskem še ljudje, ki bi radi s krvjo dosegli svoje reakcionarne cilje, pa pričajo mrtvi in ranjeni, prevrnjeni avtomobili, hiše prerestane od krogel...

Pri tem je poglavitno, da ti dogodki niso omajali želje sedanega poljskega vodstva po demokratizaciji življenja v deželi. To stališče je potrdil predsednik vlade Jozef Zyrankiewicz, to je potrdil sklep, da bodo delavcem storjene krivice nemudoma popraviili.

Boj med starim in novim se je bil tudi v ZDA, kjer je Kongres odločal o tem, koliko pomoči je treba dati tulinj. Pri tem so bili poraženi pristajali stare politike, ki se glasi: »Kdor ni z nami, je proti nam.« Ti zagovorniki takšne politike — Mc Charty in njegovi — so zahtevali, naj Kongres ukine pomoč Jugoslaviji in Indiji, češ da sta na sovjetski, ne pa na ameriški strani. Oba domova Kongresa sta takšne predloge zavrnila in izpricala, da vendarle dokaj stvarno presoja sedanja mednarodni položaj, da ne zapirata oči pred novo stvarnostjo, ki zahteva stike in sodelovanje med državami, ne pa bojevitve izjave, ki samo podpirajo polemajsko hladno vojno.

Tokrat smo omenili dva dogodka iz minulega tedna, ki kažeta, kako se bje po svetu boj med starim in novim, med naprednimi in nazadnjaškimi. Ta dva dogodka nista edina te vrste, sta pa dokaj značilna za družbeni razvoj na Vzhodu oziroma na Zahodu.

Novi predsednik egipčanske republike Gamal Abdel Naser je v soboto sestavil novo vlado. Predsednik le-te je Naser sam.

Vzhodnonemška vlada je sklenila zmanjšati svojo vojsko za 30.000 vojakov. Po demobilizaciji bo tako imela vzhodnonemška vojska pod orožjem 90.000 vojakov, ne pa 120.000, kot doslej.

Zahodnonemški kanceler Adenauer je prišel na uradni obisk v Rim. Skupaj z zunanjim ministrom von Brentanom se bo razgovarjal z rimskim papežem o nemško-vatikanskem konkordatu, ki ga je Hitler podpisal z Vatikanom 1938. leta. Večina zahodnonemških strank namreč zahteva, naj bi podpisali nov konkordat. V starem je med drugim določeno, da »morajo nemški učenci vsako jutro v šoli moliti za firerja«.

Sirska vlada je prekinila nadaljnja pogajanja s Svetovno banko o posojilu v znesku 30 milijonov dolarjev, ker »neka-

teri pogoji banke niso v skladu s sirsko suverenostjo. Sovjetski zunanji minister Šepilov pa je med nedavnim obiskom v Damasku ponudil Siriji 200 milijonov dolgoročnega posojila z ugodnimi obrestmi.

650.000 ameriških jeklarjev je začelo stavkati, ker delodajalci niso sprejeli njihovih zahtev. Spricho tega je proizvodnja jekla v ZDA padla na eno desetino. Vsak teden stavke bo dal deželo — dva milijona ton jekla.

Letalska nesreča v ameriški državi Arizoni je terjala 128 smrtnih žrtev. To je največja letalska nesreča v zgodovini civilnih letalstva. Kaža, da sta dve »potniški letali« trčili v ozkem kanjonu v puščavskem delu Arizone, pri čemer je prišlo do te strahovite nesreče.

Sto tisoč ljudi je ostalo brez strehe nad glavami v severnoindijski državi Asam, kjer so poplave porušile 285 vasi.

Cvetarke 400 din, lipe 220 din, berga osurega 200 din, rmana 50 din, šentjanževke 140 din, slezenovca 900 din, bele detelje 140 din.

List robide 40 din, volčje češnje (beladona) 150 din, borovnice 100 din, melise 150 din, slezenovca 200din, šmarince 100 din, ozkolistnega trpčca 80 din, gozdne jagode 100 din, pekoče koprive 40 din, pelina 70 din, breže 20 din.

Rastlin o gladilnika 40 din, rmana 36 din, materine dušice 36 din, šentjanževke 32 din, ptičje kaše 180 din, hribske rese 260 din, jetična 100 din, njavske madeže 140 din, urhove 60 din.

Korenine repinca 180 din, bodeče neže 100 din, gladeža 65 din, baldrijana 260 din, srčne moč 200 din.

Lubje je krhlike 60 din

Seme jesenskega podleska 300 din, kumne (kime) 450 din, suhe borovnice 500 din.

Lika bo Jolila 50 mlekarn

Vsa Lika je pretežno živinorejsko področje, ki daje na leto okrog 30 milijonov litrov mleka. To mleko pa doslej ni bilo koristno uporabljeno, zato bodo že letos, zlasti prihodnje leto zgradili v Liki sistem manjših mlekarn.

Gospodje je začela obratovati taka mlekarna z zmogljivostjo 50.000 litrov mleka na dan. To sistem manjših mlekarn bo imel to prednost, da se bo mleko predelovalo pretežno v samih vaseh, oziroma nobena vas ne bo od mlekarn oddaljena nad 5 kilometrov. Računajo, da bodo že letos v novih mlekarnah proizvedli okrog 250 tisoč kg sira in nad 3000 kg masla.

Lika bo Jolila 50 mlekarn

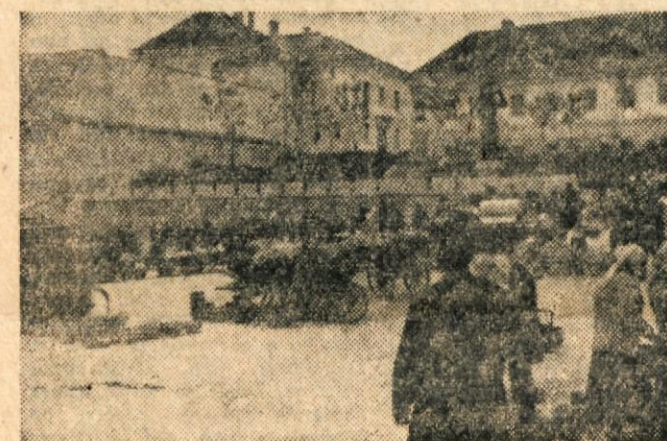
Lika bo Jolila 50 mlekarn

Kako ravnamo z vinogradom ob toči

Toča, ta velika sovražnica vseh naših kmetijskih kultur, tudi nas, trti ne prizanaša. Leta za leto opustoši to ali ono vinogradniško področje v Silevni.

Škoda, nastala po toči v naših trsnih nasadih, je različna, kakor je različna debelina in jakost toče, suhe ali z dežjem. Važen je tudi čas poškodbe.

Po toči moramo takoj poskropiti trte s 1% bordoško brozgo ali Dithanom 30 dkg na 100 l vode.

Tu res ne kaže več odlašati!

»Vzemite mojo punčko v vrtec! Peč nas je doma v eni sobi in ko grem zdoma, moram otroke zapreti! Pomagajte mi, da bo punčka vsaj čez dan na soncu in zraku, pa v dobri družbi, saj se tako rada igra!«

»Otrok mi je padel z okna, ko sem šla po meso, in se hudo pototkel; saj veste, da stanujemo tik ceste, in kadar me ni doma, ga moram zakleniti, da mi ne uide. Vzemite ga v vrtec!«

»Oba z možem sva v službi, sprejmite še našega dečka v otroški vrtec!«

Tako prihajajo dan za dnem manere k tovarišicam v novomeški otroški vrtec, kjer se je neugnan živ-zav zaradi početne in kolonijalno nekoliko umirli, kjer pa za bližnjo jesen ni nič kaj rožnatih izgleдов: VRETEC LAHKO SPREJME 60 OTROK, 70 DO 80 IMA ŽE ZDAJ VPI-SANI, 120 PA JE VSEH PRI-JAV. Spet bo ostalo 50 do 60 staršev neuslišanih — čeprav imajo službe ali pa majhna, nezdrava stanovanja, bodo morali imeti predseleške otroke doma. Vrtec JE PREMAJHEN, da bi lahko pomagal vsem, katerim bi družba morala nuditi pomoč pri vzgoji otrok. O tem vprašanju smo v Novem mestu že ponovno razpravljali in pisali, govorili o dveh novih otroških vrtcih v Bršljini in na Grmu oz. vsaj o povečanem vrtec sredi mesta. O tem so razpravljali volivci na zborih, pa člani množičnih organizacij na raznih sestankih. Ponovno so o tem razpravljali tudi na svetu za prosveto in kulturo na prejšnjem mestnem ljudskem odboru, pa čez zaključke, predloge in zamisli doslej še nismo prišli.

In vendar bi morali nekaj ukreniti. Zavedati se je treba, da živi v mestu iz leta v leto več ljudi, da prihaja v mlade družine narasčaj, da so marsikje tudi žene zaposlene in da nimajo otrok kje posušiti. Če je zadoščel vrtec s 15 otčletji pred 6 ali 7 leti in če se stiska zdaj v 3 premahtnih sobah sedanega vrta z 60 otroki, če požrevalne tovarišice komaj še zmorejo delo v prevelikih sku-

pinah in če vrtec v takih pogojih sploh še imamo na tako zadovoljivi višini, potem našto ne smo uspraviti v mnenju čes — bo že še šio nekaj časa tako naprej.

Občinski ljudski odbor mimo tega vprašanja ni sme več samo z dosedanjimi ugotovitvami, da je treba oz. bi bilo treba nekaj ukreniti. Staršem, ki so v službah, družinam, ki imajo otroke, pa slaba stanovanja in ostalim, ki tudi iz drugih vzrokov želijo dati otroke v vrtec, je treba pomagati. Morda bi res ustanovili še en vrtec v Bršljini za tamkajšnje otroke (svojčas je bil za ta vrtec obljubljen tudi prostor v novih blokih), na vsak način pa bi morali povečati zmogljivost sedanega vrta sredi mesta, kjer je največ otrok, ki potrebujejo takega varnega zavetja.

Če smo lahko rešili ta in on pereč problem v zadnjih letih, bo treba zdaj rešiti tudi vprašanje otroškega vrta. Jesen bo kar kmalu tu in vodstvo vrta bo zaman polajnsjevalo številnim staršem, da ne more sprejeti novih otrok. Zato pomagajte!

27. jun. ob 20. uri je tovarišica Čokarkova upravnica Okraj. gospod. društva centra v Novem mestu, predavala v Sindikalnem domu o sodobni zdravni prehrani.

Poudarila je, da morajo gospodinjice skrbeti tudi za pravičen sestav hrane, ne samo za dober okus. Hitrejši način življenja zahteva tudi drugačno prehrano kot smo je bili vajeni dosedaj. Novomeščani posvečajo vse premalo pažnje mleku in mlečnim izdelkom. Po podatkih, ki jih je predavateljica dobila v novomeški mlekarni, porabi v Novem mestu vsak prebivalec povprečno komaj deciliter mleka na dan, kar je odločno premalo. V večini naprednih držav, kjer se že dalj časa ukvarjajo s proučevanjem prehra-

ne, zelo cenijo mleko. Servirajo ga v vsakemu obroku hrane. Če bi tudi pri nas žene navadile, može na dobro mleko po jedi, jim prav gotovo vino ne bi tako dšalo. Seveda pa mora biti mlečna hrana in mleko tako pripravljeno, da ga bodo radi jedli tudi »so-vražniki mleka«. Sploh pa bi porabo mleka lahko povečali zdaj, ko ima nova mlekarna na razpolago obilo mleka in različnih dobrih mlečnih izdelkov.

Kot praktično nadaljevanje predavanja bo Okrajni gospodinski center na cikloisti razmislil recepte za sodobna mlečna jedila, ki jih bodo gospodinjice proti majhenkosni odgovornosti lahko dobile.

Zelo zanimivemu in poučnemu predavanju so žene z veseljem sledile. Žal pa je bila udeležba zelo slaba.

Ra.

Steklenice iz kartona

Tovarna »Zagrebska kartonaža« bo začela proizvajati nekatere nove predmete. Najzanimivejše bodo vsekarotne steklenice iz kartona. Dno in čep bodo imele pločevnate, ostalo bo pa iz sprejanega kartona, ki bo natopljen z umetno maso, odporno proti olju, bencinu, vodi itd. V inozemstvu take steklenice že veliko uporabljajo v najrazličnejših namene. Zagrebska mlekarna se zanima za steklenice, ki bi bile povsem iz kartona; v njih bi razpošljala mleko.

Lepo gasilsko slavlje v Metliki

Najstarejše prostovoljno gasilsko društvo v Sloveniji - FGD Metlika je v nedeljo zaključilo slavnostno praznovanje 87-letnice svojega delovanja. Ob tej priložnosti je društvo tudi razveljavilo novo zastavo, hkrati pa prejelo laskavo priznanje, najvišje gasilsko odlikovanje.

Slavnost na trgu v Metliki v nedeljo, 1. julija ob razveljavi nove zastave se je udeležilo veliko število gasilcev iz vsega okraja, predstavnikov republike, okrajne in občinske gasilske zveze, predstavniki ljudske oblasti in organizacij in lepo število prebivalcev. Pred častno tribunom so se povrstili gasilci v paradižnih krojih ter metliška godba na pihala. O ustanovitvi društva in njegovem delovanju ter razveljavi zastave je govoril sedanjí predsednik društva Ivan Jerina. Ko so staro zastavo, pod katero so se zbirali metliški gasilci od leta 1875

dalje, odnesli v muzej, je predstojnik občinskega ljudskega odbora razvil novo zastavo in jo izročil gasilcem. Ob tej priložnosti so govorili tudi predstojnik občinskega ljudskega odbora, predstojnik ljudske oblasti in organizacij in lepo število prebivalcev. Pred častno tribunom so se povrstili gasilci v paradižnih krojih ter metliška godba na pihala. O ustanovitvi društva in njegovem delovanju ter razveljavi zastave je govoril sedanjí predsednik društva Ivan Jerina. Ko so staro zastavo, pod katero so se zbirali metliški gasilci od leta 1875

dalje, odnesli v muzej, je predstojnik občinskega ljudskega odbora razvil novo zastavo in jo izročil gasilcem. Ob tej priložnosti so govorili tudi predstojnik občinskega ljudskega odbora, predstojnik ljudske oblasti in organizacij in lepo število prebivalcev. Pred častno tribunom so se povrstili gasilci v paradižnih krojih ter metliška godba na pihala. O ustanovitvi društva in njegovem delovanju ter razveljavi zastave je govoril sedanjí predsednik društva Ivan Jerina. Ko so staro zastavo, pod katero so se zbirali metliški gasilci od leta 1875

Uspela gasilska igra v Metliki

Minuli petek so metliški gasilci številnemu občinstvu, ki je do kraja napolnilo dvorano Partizana, prikazali igračko Ivana Drobničarja »Kako so Metličané ustanovili požarno brambo«. V sedmih slikah so se pred gledalci razvijala prva leta metliškega gasilstva od 1869, ko je bilo v Metliki organiziranih prvih 26 gasilcev, do leta 1969, ko je društvo dobilo svojo prvo zastavo. Na odru so igrali stari Metličani: takratni župan Feliks Anton Hess, metliški graščak dr. Josip Završnik in njegova žena Karolina, mestni zdravnik Ferdinand Zalokar, mestni pisar Dolar in drugi. Videli smo čuvaja pri nočni straži, policajne mestne očete pri njihovih skrbih za nabavo nove brigadne, pri formiranju prvih gasilcev, pri delitvi funkcij in še drugo vse do trenutka, ko so metliški gasilci iz rok župana prejeli svojo zastavo.

svoji vlogi župana prijetno presenčil Božidar Flajšman, pa tudi vsi ostali (Martin Črnogelj kot graščak, Franc Kremeser kot zdravnik Jure Flajšnik kot občinski pisar in Zvonko Pavlič kot mestni blažajnik) so dosegli prav lepe uspehe. Tudi vse manjše vloge (Tone Horvat - mestni policaj, Anton Okorn - član požarne straže, Rajmerja - graščakinja) so igrali lepo izpeljali. Posebno scenerijo z metliškim gradom v ozadju je nastal Martin Črnogelj.

Vsi navzoči so nastopajoče nagradili z odličnim priznanjem, zlasti tov. Drobničar, upokojenega vodjo zemljiške knjige v Metliki, ki pri svojih 72 letih še vedno neustrašno dela kot honorarni arhivar v Belokranjskem muzeju in ki je v svojem igrokazu prijetno razrazil pred Metličani dobo in delo njihovih očetov pred dobrimi osemdesetimi leti.

Nov predsednik Sveta za gospodarstvo pri OB Lo Novo mesto

Zaradi bolezni je občinski ljudski odbor Novo mesto razrešil dosedanjega predsednika Sveta za gospodarstvo Nika Krizanca in na to mesto izvolil Janeza Kovarika, direktorja Industrije obutve v Novem mestu. Hkrati je dopolnil Svet za gospodarstvo z izvolitvijo Jurija Levničnika, direktorja Motomontaže Novo mesto, za člana sveta. Na isti seji je bil razrešen dolžnost šefa stanovnanjske skupnosti Janko Mišigoj in na to mesto imenovan Anton Potočar-Campa.

Na kmetijskem posvetu Rupeč urh so letos prvič nasadili poznej semenski krompir sorte »Merkur«. Kor sedaj kaže, je krompir za sto do dve sto odstotkov boljše od vsakega drugega v okolici. Uprava posestva trdi, da bo odsej uporabljala samo potrjen semenski krompir.

Rezervni oficirjem in podoficirjem občine Novo mesto

Obveščamo vse rezervne oficirje in podoficirje občine Novo mesto, da bo redno vojaško predavanje v petek, 13. julija 1966, ob 17. uri v dvorani Doma JLA v Novem mestu. Tema: »Splošno o napadu«.

Za rezervne oficirje in podoficirje sektorjev Brusnice, Gotna vas, Prečna, Otočec in Šmarjeta bo prav tako predavanje v nedeljo, 15. julija 1966 ob 9. uri v dvorani Doma JLA v Novem mestu.

Predavanje je za rez. oficirje in podoficirje obvezno.

Predsednik nastavne komisije UROJ Novo mesto

IZ MATIČNIH URADOV

NOVO MESTO

V času od 25. julija do 2. avgusta je bilo rojenih 10 dečkov in 9 deklet.

RODITI SO SE: Zagar David, uslužbenec in Jevnik Amalija, delavka, oba iz Novega mesta. Jakša Anton, delavec iz Avstralijske, je in Macele Zdenka, delavka iz Zvezice, Gole Franc, nočni čuvaj iz Vel. Bučine vasi in Kebelec Franciška, poljedelca iz Dol. Karteljevega. Bolet Ivan, delavec iz Smihela in Stih Vida, delavka iz Tedišče. Martin Ivan, študent in Jagbišek Marija, gradbeni tehničar, oba iz Ljubljane.

UMRILI SO: Krnc Aleksander, delavec, 28 let, iz Novega mesta. Hudič Maks, delavec, 31 let, s Ceste.

GOTNA VAS

Rojen je bil 1 deček in 1 deklica.

UMRIL JE: Brajdč Vinko, otrok iz Gotne vasi.

IZ NOVOOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretelki teden so v novomeški porodnišnici rodile: Naglič Marija iz Ljudevca - dečka, Košec Helena s Sel pri Otovcu - dečlico, Benčič Marija iz Šalke vasi - dečka, Kovačević Francika iz Gabrja - dečlico, Jordan Franc, deček iz Malencev - dečka, Badovinec Dana iz Badovinec - dečlico, Golob Marija z Moravskih gore - dečka, Campa Marija - dečka.

IGNAC KRŽAN 93-letnik

Po Dolenjskem in tudi drugod dobro znani kmetijski strokovnjak Ignac Kržan bo slavlil 8. julija svoj 93. rojstni dan. Rojen je bil 1863 v Vrbovem pri Radečah. Po končani dvoletni kmetijski šoli na Slapu pri Vipavi je ostal nekaj časa doma, kjer je urenil sadno in gozdno sejalnico. Kasneje je urejeval drevnine in sadovnjake v

Radečah, v Trzinu, v Mokronogu in v Sežani. Leta 1887 je prišel za oskrbnika na Klevč, kjer je takoj uredil drevnico in dva sadovnjaka. Prvi je začel krogiti vrte in osnove nove trne nasade. Za prizadevanja in pozidavo kmetijskega je bil l. 1927 odlikovan s srebrno medaljo.

Za pozidavo kmetijskega si je prizadeval dolga 55 let in dosegel lepe uspehe. Svojo starost preživlja še vedno čil in dobre volje v Novem mestu. Želim našemu najstarejšemu kmetijskemu strokovnjaku v Sloveniji še dokaj zdravih in zadovoljnih let!

Raglje, šoje klopotei, mlini

—Ze veste, gospa? Se ne, joj res ne?! Vsi otroci v Crkvenici so oboleli! Saj pravim, pa te kolonije! Po morju je prišla do nas tista atomska voda, veste, gospa, od tistih eksplozij, zdaj je pa vse bolno. No, tu imate, jaz našega nisem dala na morje!

—Kaj poveste, gospa, atomska voda?

—Da, da, le nič me ne glejte! Meni je gospa Marija povedala, njej pa gospa Angelca, katere mož je bil zadnjič na Reki! In pomislite, zdaj gredo z otroci pa na Korovsko, kjer je prejšnji teden padel atomski dež!

—Kaj ne poveste, gospa? Atomske deži!

—Ja, ja, ja, stvarite, kaj? Saj res, to vam je nisem povedala, da bo po petnajstem vse dražje, sol, moka, olje in mas!

—Dražje? Kaj ni že dovolj dražje jaz sem pa brala, da se bo mariatik pocenilo, posebno zdaj, ko imajo večje zaloge v tovarnah in skladiščih!

—Bežite no, draga gospa, saj ste pametna ženska! Samo farbarjo nas, saj mi je gospa Špela povedala, njen mož pa vse vel! Tudi tekstil bodo podražili, radi tiste maže za molje in sploh, saj pravim, ne morem in ne morem več shajati! Ste o tisti Nežki že slišali? Ha, ali nisem vedno govorila, da bo šlo tam

—No, tega pa res še ne vem. Odkod pa imate vse te novice?

—Snoči smo se dobile, naš krožek, v kavarni! Vi ne veste kaj, vse sem zvedela! To vam moro-ram povedati, gospa močooorram! Jaj, saj bo že pol enajste, medve je na trgu! Kdaj bo pa kosilo! Pridite popoldne na kavico, gospa, sigurno!

... Vrinili sta kakor splašeni kokoši in prhnili vsaka na svojo stran, potem ko sta debelo vodo obrali znanke in neznanke, emes pa napletali iz vseh koncev napa-berkovane laži in obrekovanja. Ko bi na njene in njima podobne jezi-ke lahko pritrili na primerne žice in izkoristili vztrajnost teh ragelj v posebnih elektrarnah, bi razveš-čevali naše klepetulje dobesir del Novega mesta...

Fluorografiranje v občini MIRNA

DNE 11. VII. 1966:
II. ekipa (a)
Dopolodne v Hudenju (obč. Trebnje) za vasi: Brezovica ob 7.30, ur. Sevnica in Skrajnska (obč. Trn) ob 8.30 ur.
Dopolodne na Sehi pri Mirni za vasi: Selo pri Mirni in Cirkov ob 6.30 ur. Zagorica in Gorenja vas ob 15.30 ur. Zabukovje ob 16.30 ur. Selenica, Selska gora, Ravne in Zalokica ob 17.30 ur.

I. ekipa (e)
Dopolodne na Mirni za vasi: Mirna ob 6.30 ur.
Dopolodne na Mirni za vasi: Mi-golica in Trbnje ob 15.30 ur. Volčje njeve in Zabrje ob 16.30 ur. Stara gora in Zabrje ob 17.30 ur.

DNE 12. VII. 1966:
I. ekipa (e)
Dopolodne na Mirni za vasi: Go-mlja in Praprotnica ob 6.30 ur. Milska gora, Glinček in Debenc ob 7.30 ur.
Dopolodne na Rakovniku za vasi: Rakov-nik ob 8.30 ur.
Dopolodne na Rakovniku za vasi: Trstenik ob 15.30 ur. Bistrica ob 16.30 ur. Brinje ob 17.30 ur.

II. ekipa (a)
Dopolodne v Sentrupetu za va-si: Sentrupet ob 6.30 ur. Okrog ob 9. ur.
Dopolodne v Sentrupetu za va-si: Vrh ob 15.30 ur. Ravnik ob 16.30 ur. Hom ob 17.15 ur.

DNE 13. VII. 1966:
I. ekipa (e)
Dopolodne v Rakovniku za va-si: Draga ob 6.30 ur. Kamenje ob 7.30 ur. Slovenska vas ob 8.15 ur.

II. ekipa (a)
Dopolodne v Sentrupetu za va-si: Draga ob 6.30 ur. Kamenje ob 7.30 ur. Slovenska vas ob 8.15 ur. Bevo ob 9. ur.

DNE 13. VII. 1966:
Popoldne v Mokronogu za va-si: Mokronog del-200 ljudi ob 15.30 ur. Bruna vas ob 19. ur.
II. ekipa (a)
Popoldne v Hrastovici za vasi: Hrastovica ob 15.30 ur. Most, Dol. Jesenice in Gor. Jesenice ob 16.15 ur.

DNE 14. VII. 1966:
I. ekipa (e)
Dopolodne v Mokronogu za vasi: Mokronog (del-175 ljudi) ob 6.30 ur.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Novi uspehi novomeških strelcev

Novomeška strelska družina »Vinka Paderšiča« je še mlad športni kolektiv, ki ima šele štiri leta. Na letošnjem republiškem prvenstvu v streljanju z vojaško puško in pistolo so že dosegli rezultate, ki kažejo lep napredek. V tekmovalstvu na ljudski tarči so med štirinajstimi ekipami vse slovenske dosegli 9. mesto s 1820 krogi pred Koprom, Trbovljami, Mursko Sobotno in Kočevjem. Posamezniki so dosegli naslednje rezultate: Vidmar 9 zadetkov in 81 krogov, Hrovatič 9-49, Skube 8-46, dr. Pavlič 8-43 in Okroglič 8-21.

V Carcaas programu je najboljši novomeški strellec dr. Marjan Pavlič dosegel 8. mesto s 468 krogi. V tekmovalstvu z vojaško puško je od novomeških sodeloval le dr. Pavlič, ki je republiški reprezentant v tem orožju. Dosegel je 5. mesto s 440 krogi in s tem bronasto medaljo »mojstra strelca«.

V tekmovalstvu mladincev z vo-

ur. Martinja vas in Kržnji vrh ob 8. ur. Ostrožnik ob 9. ur.

Popoldne v Mokronogu za vasi: (Bel. grič, Lok, Gorenja vas ob 15.30 ur. Pugalj in Ribčev ob 16.30 ur. Slepšek in Pušava ob 17. ur.

II. ekipa (a)
Dopolodne v Češnjah za vasi: Češnjice in Stattenberk ob 6.30 ur. Bogneca vas in Ormuška vas ob 7.30 ur. Podturen ob 8.30 ur.

Dopolodne v Češnjah za vasi: Čilpah in Roje ob 15.30 ur. Da-lje iz občine Trebnje: Cerovec, Brezje, Radnja vas in Bitnja vas.

DNE 15. VII. 1966:
I. ekipa (e)
Dopolodne v Trebelnem za vasi: Trebelno ob 6.30 ur. Mirna vas in Maline ob 7.30 ur. Gor. Zabukovje in Jesenec ob 8.30 ur. Ci-kava ob 9.30 ur.

Popoldne v Trebelnem za vasi: Dreč vrh in Vrh pri Trebelnem ob 15.30 ur. Brezovica pri Tre-

Pri Veliki Loki se je pojavil hudič...

V okolici Velike Lake se ni pred kratkim pojavil lastnoročno in lastnomočno nihče drug kakor sam gospod - hudič... Razsajal je po vinogradih na Pesku in bentil po zidanicah, da so se kar iskre kresale. Da se je res pokazal, je vedel povedati tudi Ciril Starc iz Velike Lake št. 2; to so mu povedale neke ženske, žal pa se ne more več spomniti, katere. Škoda, sicer bi jih obiskali; morda bi nam utegnile razložiti, če se vrag res prikazuje zato, ker ljudje ob nedeljah sušijo seno in premalo verujejo...

Novomeški rokometarji so v Krškem osvojili pokal

V Krškem je bil v nedeljo rokometni turnir, na katerem je sodelovalo 5 ekip, med njimi tudi ekipa novomeškega Partizana. Na splošno presenečenje so z odlično igro zmagali novomeški rokometarji, ki so premagali glavnega konkurenta - Brežice s 7:4. Krško s 10:6, Senovo s 15:2, medtem ko so s Celulozo (Krško) igrali neodločeno 6:6. Pokal prireditelja so osvojili v tretjo last. Novomeški rokometarji so nastopili v postavi: Majerle, Lipar, Pungertar, Turk, Setina, Medle in Bele. Najbolj se je odlikoval Majerle.

Nočna tekma v Črnomlju

Za zaključek rokometne sezone je domači Partizan sprejel v goste ekipo »Kaiserslauterna« iz Zahodne Nemčije.

Prvi polčas se je končal z zmago domačinov z rezultatom 12:11, nato so gostje izenačili in povedli s 15:13. Domači so v odličnem finišu izenačili in zmaga z rezultatom 17:16. Za velik uspeh so jih gledalci toplo pozdravljali.

Naslednji dan so igrali še tekmo v velikem rokometu, kjer so zmazali gostje iz Nemčije z rezultatom 10:6 (4:3). To je bila ena najlepših tekem v Črnomlju. V predtekmi so igralke domačega Partizana premagali ljubljanski Odred z rezultatom 7:5.

ŠAH

DR. GOLEZ, SITAR IN DOKL ZMAGOVALCI

BRZOPOTEZNA PRVENSTVA NOVEGA MESTA

Brzopotezna prvenstva Novega mesta za mesec junij se je udeležilo 11 igralcev. Borba za najboljša mesta je bila zelo ostra in vse do zadnjega kola ne ni vedelo, kdo bo prvak. Dokl je imel največ izgledov, ker pa je v zadnjem kolu izgubil z Jenkom, sta ga dohitela dr. Golež in Sitar.

Vrstni red brzopotezne prvenstva je bil naslednji: Sitar, dr. Golež in Dokl vsi po 7 točk. Bo-janič in Fink 6 in pol, Vitanc 5, Avsec 4 in pol, Jenko 4, Pleček, Vodopivec in Kruljac po 2 in pol.

Turnir drugokategornikov Dolenjske

Kakor smo že poročali, je OŠO Novo mesto razpisal turnir za prvo kategorijo. Turnir se bo zvel v četrtek, 12. julija ob 17. uri v Domu JLA. Na turnir so povabljene naslednje drugokategorijske ekipe: Koceljva Klarič, Lisec, Safar, Mohar in Zagar iz Stične. Kavšek in iz Novega mesta Sitar, Primo, Dokl, dr. Golež, Gajski, Brkič, Medle, Fink, Avsec, Verbič in Saranovič. Prijave za turnir sprejemamo do vključno 10. julija.

Šahovski dvoboj v Črnomlju

V počastitev Dneva Zveze borcev je bil v Črnomlju odigran šahovski dvoboj med pripadniki JLA Črnomelj in SD Črnomelj. Proti pričakovanju so zmazali pripadniki JLA z rezultatom 9:7. Na prvih deseti deskah so tudi zmazali 5 in pol; 4 in pol. Partije so bile zelo zanimive, posebno med Meleričem in Kranjem ter Koberjem in Vlahovičem. T. M.

Pokopali smo Antonijo Perc-Šegedin

Ob številni udeležbi sorodnikov, znancev in prijateljev smo pretek-

li teden pokopali v Novem mestu 75-letno Antonijo Perc-Šegedin.

Pokojnica je bila rojena v Dolenjskih Toplicah, kjer je tudi preživela večji del svojega trdega življenja, zadnja leta pa je živela v Novem mestu pri sinu Zvonku Percu. Bila je vseskozi napredna žena in v naprednem duhu je tudi vzgajala svoje štiri sinove. Vsi štirje so odšli v partizane; dva od njih, Franci in Slavko pa se nista več vrnila. Franci je padel novembra 1944 pri Vavti vasi, Slavko pa tik pred koncem vojne, 5. maja 1945. Navzile dolgotrajni bolezni, ki jo je zadnjič čas priklepala na postelji, se je živalno zanimala za vse dogodke v svetu vse do svoje smrti.

Naj ji bo lahka domača zemlja, katero je tako zvesto ljubila!

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

»RKA« - Novo mesto: od 6. do 9. julija: ameriški barvni film »Nagarsa«. Od 10. do 12. julija: ameriški film »V dolini bobrov«. In »Pol orala zemlje«.

DOM - JLA NOVO MESTO: od 6. do 8. julija: ameriški barvni film »Varni se vrage«. Od 9. do 12. julija: ameriški barvni film »Južno od Sahare«.

ČRNOMELJ: od 6. do 8. julija: ameriški barvni film »Do zadnjega«.

MEZLIKA: 7. in 8. julija »Pe-sem mladostie«. 11. julija »Mitot«.

TREBNJE: 7. in 8. julija: ame-riški film »Zmaga ali smrt«. Predstava v nedeljo ob 14.30 ur. KOSTANJEVICA: 8. julija: ame-riški barvni film »Charlijeva tet-ka«. 11. julija: ameriški film »Re-č znak za hrabrost«.

SENTERNEV: 7. in 8. julija: italijanski film »Slovo na posta-je«.

GRADAC: 8. julija: ameriški film »Zaseda«.

RAZPIS

Podjetje za popravilanje voz v Svači razpisuje mesto likvidan-tu. Pogoji: ekonomski tehnikum. Prošnje z življenjepisom dostav-iti do 15. julija 1966 na naslov: Podjetje za popravilanje voz Svača.

Zahvala

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi naše nepozabne žene, se-estre in teto

MICI TIČIČ roj. STEFANIC iz Črnomlja,

se najtopleje zahvalujemo vsem, ki so z nami sodelovali in jo spremljali 17. junija do njenega prenekanja groba.

Zahvalujemo se množičnim organizacijam, godbenikom in tov. Angelci Kvasovi za poslovi-lne besede, kakor tudi vsem da-rovalecem vencev in cvetja.

Zahvalni smo Antu in sorodniki.

MALI OGLASI

POCENI PRODAJ Ogorodje za kmet. Nalov v upravi lista.

V NEDELJO, 15. AVGUSTA bo popoldne ob 14. uri na javni dražbi prodan kozolet na cer-kveni zemlji v Soteski.

PRODAJ KUHNJSKO kreden-čo, 4 vrtno stole in trodelno žimnico. Vprašati v Novem mestu - Solska ul. 6.

UGODNO PRODAJ zemljišče v Goriskih vasi. Interesenti naj se javijo v Goriskih vasi št. 5 ali pa v Foersterjevi 10 v Novem mestu.

Oglejte si

II. OBRTNIŠKI VELESEJEM

7. - 15. VII. 1966

Tradicionalna manifestacija obrtništva - 25 % popust na železnici!

V LJUBLJANI od

Ob Dnevu borca - novem vsejugoslovanskem prazniku

Bogati sadovi zgodnje setve

Nadaljevanje in konec

V drugi skupini, ki je šla v partizane iz Metlike 23. oktobra 1941, so bili: Peko Prus, Metlika, Jože Slobodnik iz Metlike in Bruno po rodu iz Parjanov, katerega je iz Zumberka pripeljal Tone Ivac. Ta skupina je imela zbirno mesto v Lokah. Za spremstvo sta prišla na dogovorjeno mesto tudi Ivan Kopinč in Franc Matjašič, ki sta do tedaj živela na Vinomeru ter tam opravljala svoje naloge. 23. oktobra pa ni bilo na dogovorjenem mestu veze za naprej. Prus in Slobodnik sta »shranila« nabitke v stogu strelja v Lokah in se vrnila nazaj. Tega večera je snežilo. Policijska ura je bila na devetih. Matjašič, Kopinč in Anica Ivec, ki je šla z bratom za spremstvo, so se vrnili po cesti, ki pelje od križišča Metlika - Suhor - Semič in Hrvatsko za pokopališčem sv. Roka. Nekaj korakov pred seboj so na cesti opazili italijanske patrulje, ki je zavpila: »Chi va là?«

Anica in oba partizana so začeli bežati nazaj proti potoku Sočica. Italijani so enkrat ustrelili - zrak, potem pa za njimi. Vendar niso nikogar zadel. Anica je izgubila vojaški plašč. Ivan Urh ga je šel drugo jutro iskat. Vsnežno je bila še sled, ker ga je zapadlo samo dva prsta. Furjan Bruno, Slobodnik in Prus se tudi niso upali vrniti domov zaradi streljanja Italijan-ke patrulje.

Matjašič, Kopinč in Anica so nekaj časa hodili po potoku Sočica, da bi zabrisali sled, če bi šli Italijani slučajno za njimi. Tako so delali po navsetu Peko Prus, ki je bil zelo prevli-

den. Pri tem so se skrili v stogu strelja v Lokah in vso noč prebeldi. Domov je prišel le Tone Ivec, ki je videl Italijane, kako so svetili z baterijami blizu pokopališča. Tone se je skrili in ko je videl, da Anice ni doma, je odšel nazaj. Drugi dan so šli čez gozd nad Berticami, kjer so se skrivali, nato pa so odšli k Martinu Zugljcu na Svržke, da mu javijo dogodek. Kopinč in Matjašič sta odšla nazaj na Vinomer, kjer sta dobila še ostale, ki so bili nato osem dni v Zugljcu zidanci. Ugodno noč je bila pri Ivčevih preiskava, ker so Italijani našli sled. Opazili pa niso, da je Aničina postelja prazna. Speransovo pismo je Ivčeva mama skrila tako, da Italijani niso našli pri hiši nič sumljivega.

Drugi večer je prišel domov tudi brat Tone. Anica je bila potem večinoma na domu svoje sestre Mima, poročene Urh, kjer je pristajala raznim govoricam. Nekaj italijanski vojak je pripovedoval, da je njihova patrulja v delu pončji tri komuniste, za katerim je streljala, prijet pa ni mogla nikogar.

Ko so 26. oktobra dobili vezo z Jožetom Borštnarjem, je bil sklican čez nekaj dni sestanek na Smolanovcu blizu Slanane vasi. Na ta sestanek je Tone Borštnar prinesel pozive pripadnikom prve belokranjske čete, da se pridružijo akcijam na Krškem polju. Na tem sestanku so bili: Jože Borštnar, Matija Babor, Marko Badovinac, Martin Zugelj, Anica Ivec in Tone Sušteršič. Sušteršič je nesel pozive tudi na Vinomer, kjer so bili Franc Matjašič, Ivan Kopinč, Tone Prus, Bruno in Jože

Slobodnik. To so bili pripadniki prve belokranjske čete, ki so padli po izdajstvu v noči od 1. na 2. november 1941 na Lazah.

V Metliki so imele tedaj žene organiziranih pet skupin v OF. V jeseni 1941 so dekleta, ki so delala pri Anici Ivec, organizirale skupino 20 mladincev, ki so šli pozneje v partizane. Starejši možje so imeli organizirane skupine to raznih strokah kot gostilničarska, čevljarica in druge. Skupine so zbirale prispevke in orožje ter razširjale literaturo.

Metlika je do tedaj dobivala vso literaturo od zunaj. Predsednik iz Črnomlja, Novembra 1941 so prišli od Zana Skrinjarja iz Črešnjavca ciklostil, ki so ga imeli v zidanci Jožeta Zugljca v Vinomeru. Na ciklostilu sta delala Martin Zugelj in Tone Ivec. Od tu sta nosila literaturo v Metliko in jo tam delila. Ker pa je bilo v zidanci zelo mrzlo in se ciklostilna pasta ni topila, so v začetku januarja 1942 prenesli ciklostil v Metliko. Od januarja do aprila 1942 so delali na ciklostilu pri Ivčevih na peči (sedaj Urhovo). Ker pa je bila nevarnost aretacij vsak dan večja, so aprila 1942 prenesli ci-

klostil v Urhovo kovačnico. Tu je Ivan Urh izkopal jamo, ki je bila pripravna za skrivališče, če bi prišlo do aretacij in preiskav. Tu je bila takrat partizanska tehnika za vso Belo krajino. Iz Metlike je šla literatura na vse strani Bele krajine po skrobn organiziranih kanalih. Nosili so jo mladinci, mladinke in žene. Na dan aretacije, maja 1942, je delala na podstrešju pri Urhu na ciklostilu »Poročevalca« Slava Firova. Ker pa je bila od Mima Urhove pravčasno obveščena o dogodkih tistega dne, ji fašisti tudi v zaporu niso mogli niti en dokazati. Ciklostil so zakopali v pripravljeno skrivališče v kovačnici.

V jeseni in zimi leta 1941 - 1942 so mnogi s spoštovanjem govorili o prvih partizanih, ki so junaka padli na Lazah. Vseled velikega snega so se morali vrniti s prhoda na Krško polje. Njihova kri pa je rodila bogate sedove, saj so Belokranjci ravno na spomlad 1942 množično odhajali v partizane. Ni ih plašila zlagana moč strahopetnega okupatorja in njegovih pomagačev.

Regina

Tragedija v Angliji

V začetku junija je neka angleška družina odšla taborit v gozdiček blizu vasi Hastings v grofiji Kent. Po kosilu sta črta, 11-letni Glenn in njegova 12-letna sestra šla nabirat gobe. Nenadoma je odklenila strahotna eksplozija. Oče in mati sta pohitela proti kraju nesreče in našla oba otroka raztrgana. Obupani in ponoreli oče je stekel po pomoč, v hipu pa je jeknila druga eksplozija in Robert Peacock, 40-letni ključavničar iz Manchestra, je bil raztrgan dve minuti po smrti svojih otrok. Mati, zmešana od strahotne nesreče, je začela begati od drevesa do drevesa. Prvi dve eksploziji sta privabili nekaj ljudi, ki so bili okrog dva kilometra daleč. Prihiteli so v gozdiček in - zagrmela je tretja eksplozija. Mati se je bila v obupu oklenila neke mlade brezce in v tistem hipu se je razpočila tretja mina. Strahotna tragedija cele družine je razburila vso Anglijo. Oblasti so prepovedale pristop na vse področje, kjer se je zgodila nesreča. Prišle so posebne čete za odkrivanje min in v sedmih dneh so našli 49 min raznih velikosti in eksplozivne moči.

Kdo je kriv, da to minsko polje še deset let po vojni ni bilo očiščeno? Angleška armada je izjavila, da sploh ni vedela za to minsko polje, ki so ga minirali 1940, računajoč, da je to idealen prostor za morebitno spuščanje nemških padalcev. Oficer, ki je vodil miniranje tega področja in imel pri sebi načrt razpostavljenih min, je padel, vojaki, ki so mine postavljali, so odšli na razna borišča in tako generalštab sploh ni vedel, da so to še mine. Opozorjeni s strahotno smrtjo družine Peacock so začeli sedaj preiskovati vsa sumljiva področja, zlasti blizu obale, ki je bila v strahu pred nacistično invazijo vsa minirana.

Lahko je bila radodarna

V ameriškem mestu Norfolk so pred kratkim aretirali starejšo, silno radodarno žensko. S preiskavo v podjetju, kjer je bila zaposlena od 1933 do 1955, so slučajno odkrili, da je v tem času kot prokuristka poneverila skupno 3 milijone dolarjev. Večji del poneverjenega denarja je razdala v dobrotne namene.

Itni krožniki

Sodobna tehnika dan z dnem prinese kaj novega. V Ameriki so dali na trg krožnike, ki so narejeni iz sladkane želatine. Ta krožnik po končanem kosilu kratkomalo lahko poješ kot poslastico. Pomivanja je vsekakor manj.

Dober mladinec - najboljši vojak

Pismo Dolenjskemu listu iz artilerijske šole za rezervne oficirje

Med prvimi pohvaljenimi mladimi artileristi v Artilerijski šoli za rezervne oficirje je bil te dni pohvaljen tudi gojence Vinko Debeljak.

Sva v isti četi. Vrtna, ki Debeljaka najbolj odlikuje je velika skromnost. Delo je treba opravljati - Vinko ga opravlja brezhibno. Sleherni ukaz in naročilo izpolni z voljo in navdušenjem. Je miren, toda kadar je v službi, poveljuje ostro in glasno. Po uspehu je med najboljšimi gojenci. Njegovo pridnost pri delu in učenju poznajo vsi tovariši, njegova rednost je lahko vedno vsakomur za vzor.

Debeljak je vaško dete, posvetil se je plemenitem učiteljskemu poklicu, da vzgaja mlade rodove. Čutil je precej težav, preden si je osvojil začetno snov iz artilerijskega borbenege zvežanja in artilerijskega »trebljanja«, dvoje glavnih predmetov v tej šoli.

Veseli ga je bilo gledati, kako okusno in strokovno je okraševal učilnico za novoletno praznovanje v armadi. To mojstrstvo si je pridobil v dijaških letih novomeškega učiteljskega.

Vzoren je Vinko vedno, prav posebno pa padejo v oči kupi časopisov, ki jih je vedno videti na njegovih klopi.

Vsakihi sedem dni pride v našo četo na ime Vinka Debeljaka »Dolenjski list«, od nedavno pa vsakihi štirnajst dni »Novice« - časopis iz Kočevja.

Zanimalo me je, pa sem ga vprašal, kako dobi ta dva časopisa.

»Naročnik sem«, je odgovoril preprosto.

»Razumem, ampak kako je prišlo do tega?«

Ko je sprevidel, kaj me zanima, je povedal o sebi marsikaj zanimivega.

V dijaškem domu »Majde Šile« v Smihelu pri Novem mestu, je poleg mladinskih listov redno bral »Ljudsko pravi-

co«. To je bilo potrebno, ker so redno imeli politične predloge in referate o pomembnih dogodkih doma in v svetu. Ko je ob koncu leta 1953 nastopil svojo prvo službo kot učitelj v Dobljah pri Črnomlju, si je takoj naročil »Ljudsko pravico«, »Dolenjski list«, »Mladji svet« in »Sodobno pedagogiko«.

»Časopisov sem se navadil, zato tudi sem prejemam »Dolenjski list«.

»Prav, kaj pa - Novice?«

»To je nov časopis. Izhaja iz tiskarja ga v mojem rodnem kraju v Kočevju. Naročila mi ga je mati.«

»Mati? Kaj pa oče, in ostali?«

Povedal mi je kratko zgodbo svoje družine. Pretresljivo zgodbo. Tri starejše brate je Vinko imel pri partizanih. Najstarejši, Ivan, je šel v partizane že leta 1941, drugi 1942, tretji pa 1943. Komaj nekaj dni pred osvoboditvijo so v njegovo vas Loški Potok prišli ustaši in tako preleteli očeta, ker je imel sinove v partizanih, da ni mogel več ostati iz postelje in je še isto leto jeseni umrl. Najstarejši brat je umrl v internaciji. Vinko se spominja tistih bridkih in strašnih dni. Partizansko gibanje v njihovem kraju se je bilo zelo razširilo. Bilo je več borb, najpomembnejša pa je bila borba v Jelenovem Zlebu, kjer so partizani povsem potolkli okrog 200 Italijanov.

»Kaj dela tvoja mati? Je mor-

da učiteljica?«

»Ne, je običajna gospodinja,

Jordan Tasevski

DESET LET

Slovenskega vestnika

Tednik koroških Slovencev

»Slovenski vestnik« v Celovcu, je 14. junija praznoval desetletnico izhajanja. V tem času je izšlo 738 števil.

Vsa ta leta je Slovenski vestnik glasnik vseh naprednih organizacij na Koroškem in odločen boričnik za narodnostne pravice slovenskega življa na tem delu sveta, gorel za zagovornik sodelovanja med narodi in borcev proti slehernemu življenju in zapostavljanju ljudi zaradi njihovega jezika. Za naše ljudi onkraj državne meje je nepogrešljivo kulturno-prosvetni in strokovno gospodarski svetovalec in informator o življenju in delu doma in v svetu. Hkrati je most med našimi ljudmi to in ono stran meje, saj prinaša mnogo zanimivih stvari tako za Slovence na Koroškem in v Jugoslaviji kot za nas o delu in življenju bratov in sester ob Zili v sosedni državi.

Ob deseti obletnici izhajanja želimo »Slovenskemu vestniku« obilo uspehov pri nadaljevanju velikega in odgovornega poslanstva.

Jedinstveno in upravnost Dolenjskega lista

Potniki so hitrejši ko vlak

Polno zanimivosti imamo v naši državi, vsekakor pa spada mednje tudi ozkotirna proga med Gostivarem in Kilevom v

Lepo je bilo v Zagrebu in v Novem mestu

Tridnevni izlet učenec osnovne šole Sela-Hinje je bil res nekaj posebnega. Izpolnila se jim je velika želja, da obiščejo Zagreb, zato so nestrpno čakali dneva, ko smo se odpeljali. Niso bili razočarani. Vozili smo se ob zeleni Krki in zagledali vatove Save. Nekateri otroci so tokrat prvič videli viak, skoraj vsi pa so se prvič peljali s tramvajem. Od klekt v življenjskem vrtu se kar niso mogli ločiti najbolj sta pa jim bila všeč beli medved in slon. Prav prijetno so se zabavali tudi na pionirskem zabavišču.

Nazaj grede smo si ogledali še novomeške zanimivosti, saj šolske ekskurzije so redke, otroci pa željni znanja in poznavanja svoje domovine. Ogledali smo si Kmetijsko šolo, Dolenjski muzej, spomenike NOB, Novoles. Prav lepo se zahvaljujemo upravniku Dijaškega doma v Smihelu pri Novem mestu tov. Jurčicu, ki nas je prijazno sprejel na prenočišče. V domu so otrokom postregli tudi s topljo hrano.

Res so bili malce naporni, zato pa izredno lepi, veseli in koristni ti trije dnevi izleta za otroke, zato prisrčna zahvala KZ v Hinjah, ki je dala učencem šole v Prevalah in Sela-Hinjah 22.000 din in nam tako omogočila izlet.

O. V.

Makedoniji. Progo so zgradili med bolgarsko-nemško okupacijo v prvi svetovni vojni, da bi okupatorji lažje oskrbovali svoje čete v južni Makedoniji. Na osek proge od Gostivara proti planini Bukovik, na kraju imenovanen Zvezda, potnik lahko brezskrbno izstopi iz vlaka in odide za 950 metrov oddaljen drugi konec ovinka, do postaje Djonoviči. Tukaj se lahko lepo vleče in zaspi najmanj dve uri, kajti vlak mora od Zvezde do Djonovičev prevoziti skoraj 19 kilometrov, za kar porabi 2 uri in pol potnik pa za prečka-nje ovinka porabi le 15 minut. Izletniki, ki se vozijo po tej progi, radi izstopijo in se odpodčijo na naslednji postaji, dokler za njim ne prisopihajo »čiro«, kot pravijo vlakom. To je menda eden primer v naši državi, da si človek, ki potuje vlakom, privoči tako »udobnost«.

J. L.

Prebivalstvo ZDA

Od zadnjega ljudskega štetja v Ameriki, ki je bilo aprila 1950 se je število prebivalcev povečalo za več kot 16 milijonov. Tako imajo sedaj Združene države Amerike 167.440.000 prebivalcev.

O. V.

OKROGLE

ZMESANA PIJACA

»Menim, da je najbolj neumna pijaka kava. Najprej jo prazijo, da postane črna, nato ji dodajo mleko, da postane bela. Potem ji primesimo cikorio, da je bolj grenka, nakar jo spet sladkajo s cukrom. Kujajo jo, da postane vroča, potem pa spet v njo pijajo, da se ohladi, je oni dan modroval Matjažek.

PREPOZNO

Mož je službeno odpotoval v Pariz. Ko je bil tam komaj nekaj dni, dobil ob žene brzojavko: »Ne pozabi, da si oženjen!«

Mož je odgovoril: »Obžalujem, brzojavka prišla prepozno!«

ČE JE STANOVANJE MAJHNO

»Rad bi kupil radijski aparat.«

»Kakšno znamko pa želite: Kosmaj, Savico, Minervo?«

»Vseeno kakšno; poglavito je, da ima kratke valove, ker imam majhno stanovanje!«

PRI ZDRAVNIKU

»Vaš puls je zelo počasten!«

»Nič zato, tovariš doktor, saj se mi nikamor ne mudi.«

DVOJNO POJMOVANJE

Varčujem in varčujem pa nika-kor ne morem zlesti na zeleno ev-rolo!

»Oh, mamica, saj so ti zadnjič rekli, da lahko splezaš na čimno.«

NEVAREN IZUM

Star, gluhi bogataš je kupil so-dobni, nevtrdni aparat za gluhe.

Sedaj je lahko slišal vse, celo šepetanje. In posledica: v enem mesecu je trilateral menjal čvorovki!

OTROSKA RADOVEDNOST

»Očka, v teple knjigi berem o čenavcu. Kaj pa je to?«

»Veš, čenec, to je bil neki pravi-lični stvar: na pol človek, na pol konj.«

»Kje je pa potem spal: v postelji ali v blečni?«

»Draga, ali se spominjaš, kakšno barvo oči ima sosed, ki sva mi dolžna tri jurje?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

»Kaj pa?«

Cd vasi do vasi so šli borci patrol I. brigade Vojske državne varnosti v preteklem tednu in obiskali mnoge stare, dobre, zveste tovaršice. Povsod je bilo slovo težje kot so mislili ob odhodu. Na sliki: patrola I. bataljona pod Gorjanci.

V SAMOTAH PRAGOZDA

85. »Koliko si že zaslužil danes?« je nekega dne vprašal Vilče. »Kako to misliš?« »No, saj je Dovgan rekel, da si lahko kaj zaslužiš.« Vilče se je spomnil, da so nekdo že našli bisere tudi v rečnih školjkah. Peljal je Roka k ribniku in res sta tam našla školjke. Začela sta jih pobirati iz vode.

88. Vilče je držal v roki krasen biser. »Prav gotovo je veliko vreden! Moraš pa priznati, da si se pri školjkah zmotil.« »Da, res,« je dejal Rok. »Nekaj tisoč dolarjev si vrgl proč.« »Daj,« je zamrmral Rok. »Malo len si, prijateljček!« »Res je!« »Zato dobiš polovico denarja, ki nama ga bo dal Dovgan za tale bisere!«

86. Vsak je imel svoj kup školjk; Rok si je seveda izbral manjšega. Odpirala sta jih in pregledovala. Na vročem soncu se je širil krog njihju strašen smrad. Čeprav je imel Rok manjši kup, se je dela kmalu naveličal. Vstal je in ježno brcnil svoje školjke nazaj v vodo.

89. Proti koncu njunega bivanja v gozdu sta se nekega dne namenila, da raziščeta pokrajino višje od bobrovega jezera. Dan je bil vroč in zato sta pustila srajci doma. Le bisera, ki ga je nosil v vrečki okoli vratu, Vilče ni odložil. Kmalu so jima zaprle pot skale, preko katerih je hrumel velik slap.

87. »Neumno in smešno početje!« je pri tem zamrmral, se obrnil in odšel v senco. »Morda si pa zdajle zavrgel krasen biser?« je zaklical za njim Vilče. »Kar obrzi ga!« Vilče je pobral iz vode Rokove školjke in jih pričel odpirati. Rok se ni bil daleč, ko je zastihnil za sabo vesel vzklík. Ozrl se je.

90. Ko sta priplezala čez steno in dosegla vrh slapa, se je pred njima odprlo krasno jezero. Z ene strani ga je obkrožal gozd, z druge pa so ga zapirale visoke stene, ki so skoraj navpično padale v vodo. Obšla sta jezero in se približala stenam, ki so ju vabile, pa hkrati odbijale z gladkimi strminami.

87. »Neumno in smešno početje!« je pri tem zamrmral, se obrnil in odšel v senco. »Morda si pa zdajle zavrgel krasen biser?« je zaklical za njim Vilče. »Kar obrzi ga!« Vilče je pobral iz vode Rokove školjke in jih pričel odpirati. Rok se ni bil daleč, ko je zastihnil za sabo vesel vzklík. Ozrl se je.

90. Ko sta priplezala čez steno in dosegla vrh slapa, se je pred njima odprlo krasno jezero. Z ene strani ga je obkrožal gozd, z druge pa so ga zapirale visoke stene, ki so skoraj navpično padale v vodo. Obšla sta jezero in se približala stenam, ki so ju vabile, pa hkrati odbijale z gladkimi strminami.